

MALI LIST

Izhaja vsak petek opoldne.

Naslov: Trst-Trieste

Casella Centro 37

ali pa: via Raffineria 7/II

Izdaja: agr. inženir Jos. Rustja

Stane: ena številka 20 stotink.

Eno leto 8 lir

Pol leta 5 lir

Četrt leta 3 lire

Odg. urednik: Ivan Jervatin

Tednik za novice in pouk.

Strašen dan bo dan plačila.

Leta 1870. je prišlo med Francozom in Nemcem do vojne. Dasi sta bili obe državi po številu prebivalstva prilično enako močni, je Nemec Francoza do sv. olja pretepel. Francoz je pokleknil in prosil za mir. Nemec mu ga je dal; zato pa je moral Francoz za odškodnino prepeljati v Berlin nekaj z zlatom natlačenih vagonov. Francoz se je zagrizel. Pripravljali se je na «revanche» (beri revanš), to je na povračilo. Ta priprava je trajala do 1914., torej celih 44 let.

Francoz je Nemca premagal in od 1918 naprej ga pesti in davi. Kaj zahteva Francoz od Nemca, to je poljudno izračunil in priobčil v zadnjem «Malém listu» posestnik Kante.

Nemec je odgovoril, da tolikega plačila ne zmore; je pa pripravljen plačevati v obrokih. Francoz je odvrnil: «Ti zamoreš plačati, torej plačaj!»

Ni gotovo, ali Nemec more plačati ali ne, eno pa je gotovo: Francozu ni toliko za plačilo, marveč mu je za nekaj drugega. On želi in hoče, da Nemca popolnoma pomandira in ga uniči; on hoče Nemca tako pohabiti, da bo Nemec za vse večne čase invalid in da se tako nikdar več na noge ne postavi.

Francoz se namreč Nemca boji. On računa takole: pred 50 leti, to je 1870., sva bila približno enaka, in vendar me je Nemec premagal. Danes je Nemecv blizu dvakrat toliko kot nas in kaj bi bilo iz nas, ko bi kedaj Nemec na nas navalil? Res je sicer, da sem v svetovni vojni jaz premagal Nemca, toda za to zmago se moram zahvaliti pomoči Amerike, Angleške, Italije, Japonske in pol sveta; gorje meni, ko bi se bila vojskovala samo jaz in Nemec: danes bi na Francoskem Nemec gospodaril. Kar pa še ni, se še lahko zgodi. Zato moram hiteti, dokler je Nemec še šibek; zdaj mu moram vse kosti prešteti, da bo plazil kakor tisti, ki so mu noge odrezali.

Tako modruje Francoz. Zdaj šele razumemo početje Francoza: zmerom bolj globoko prodira v nemške dežele; pri tem zbira bogate industrijske kraje: železo, premog in tovarne so Francozu pri srcu.

Pa to ni dovolj. Ni zadosti, pravi Francoz, da bo Nemec revež in jaz bogat, treba je poskrbeti, da bo naše število večje. Ker pa se število Francozov vsled propadanja morale v tem narodu čimdalje bolj krči in narod polagoma gine, se hoče Francoz okrepiti z drugimi deželami po svetu, ki so bogate z zakladi in ljudmi. In nato dela na vse kriptje.

Kajpada ne gledajo te politike prav radi ne Amerika, ne Anglež, ne drugi narodi z dobrim očesom. Vse se vznemirja za stran francoske poželjivosti po gospodstvu in ukazovanju.

Vsi smo prepričani, da v Evropi ne bo miru, ako ne bo miru v Nemčiji; tudi ev-

ropsko gospodarstvo se ne vzpostavi, ako se Nemčija ne povzdigne. Francoz pa je proti temu, da bi Nemec dihal, ker se boji nemške moči. In tako trpi ves svet vsled nestrpnosti Francoza, ki pa se ne bo uklonil, dokler ga ne zadene šiba.

In ta ne bo manjkala. In ta šiba bo Nemčija. Narod, ki šteje 60 do 70 milijonov pripadnikov, se ne da stalno mrcvari. Zdaj trpi prenaša, a s škripajočimi zobmi. Nemec je trenutno na tleh. Toda ne bo vedno, niti dolgo. Vzdignil se bo velikan in udaril z vso obnovljeno silo na Francoza in ga v prah zmel. In dan plačila bo strašen. Zakaj tresla se bo Evropa in ves svet se bo majal, zakaj vojna med Francozom in Nemcem se bržkone ne bo omejila na ta dva naroda, marveč potegne v bojni vrtinec vse države.

Spopad med tihotapci in stražo.

En tihotapec skoz hrbet preboden.

POSTOJNA, 7. marca.

Jutranja zarja je obsevala snežne vrhove gora nad Postojno, ko so se polagoma spuščali trije tihotapci po pobočju hriba Babe proti mestu. Trije možje, 35 letni posestnik Josip Škerl iz Dolenjega Zemuna, Josip Kovačič iz Smerja pri Bistrici in še eden, čigar ime ni še znano, so gнали pet konj črez mejo. Ko so prišli žeskoru pod vznožje gore, so jih zagledali trije finančni stražniki, ki so stali skriti v goščavi. Bilo je 6 ur in pol. Spredaj je jahal na rjavcu neznani tihotapec, za njim sta Škerl in Kovačič gnala ostale štiri konje. Finančni stražniki so nenkrat vzrasti iz tal in tako so stali tihotapci pred bojem — trije proti trem. Ali naj se udajo? Konji bodo zgubljeni, može čaka ječa, sramota, huda kazen. Ali naj bežijo? Stražniki imajo strogo povelje, streljati na bežeče. Trda je njih služba, oni morajo vestno vršiti svojo dolžnost.

Z bodalom in krivačo.

Neznani tihotapec spodbode konja in šine z njim kot blisk med drevje. Tu razjaha, se vrže na tla in se zgubi v goščavo. Škerl in Kovačič pa popustita konje in se zaženeta v beg. Stražniki planejo za njima in jima zasopljeno kličejo, naj se ustavita, ker bo za nju boljše tako. Tihotapcema je šinilo v glavo, da bi se mogla rešiti, če podkupita stražnike. Ustavila sta se in sta začela stražnikom ponujati precejšnje svote denarja. Ko sta tihotapca kazala stražnikom bankovce, je eden stražnikov položil Kovačiču roko na ramo in dejal: «V imenu postave vas aretiram!» Kovačič se je prestrašil, udal se je in se je mirno pustil ukleniti. Škerla pa je pograbil obup, bliskoma je potegnil iz žepa dolgo bodalo in se je z njim vrgel proti finančnemu stražniku Guerieru. Ta je s puškinim kopitom tresčil Škerla po rokah. Bodalo pade Škerlu iz roke, mož se spusti v beg proti griču. Stražnik pobere bodalo in jo udari za tihotapcem. Dvesto metrov je že pretekel

Mihlec: KaKo, da vsi vladarji za vojsko se pripravljajo, in proti vsem, ki so za mir, zabavljajo?

Jakec: Med vojno oni niso čisto nič trpeli. Drugače ne bi nove vojske si želeli.

lihotapec, ko se ustavi, potegne krivač (fovč) iz žepa in se postavi v bran. Ko je stražnik Guerieri dotekel, je zamahnil Škerl s krivačem po njegovem nosu in licu. Zadal je stražniku hude rane, nož je prodrl do kosti, kri je obliha obraz.

Tihotapčeva smrt.

Stražnika je zgrabila omotica, črno mu je postalo pred očmi. Ta čas je Škerl že zopet tekel, stražnih ga je začel zasledovati, drveč med grmovjem in drevjem v strahu, kaj bo. Že je stal le dva metra od Škerla in ga je lovil še več minut. Ko sta prišla na majhno zelenečo ravnicco, se utrujeni. Škerl ustavi. Med stražnikom in tihotapcem se vname boj na življenje in smrt. Škerl popade za puško in jo izvije stražniku iz rok nameri stražniku cev na prsi in sproži. Puška pa ni bila nabasana. Škerl je planil še 30 korakov navzdol po pobočju na drugo ravnicco in tu sta se zopet spopadla. S krivačem je Škerl še porazil stražnika po čelu, mu preklal ušnice in v klopčiču sta se valjala po tleh. Stražnik se je spravil na kolena, liščal Škerlja, ki je ležal na obrazu, h tlom in mu zabodel bodalo v hrbet. Še nekaj minut je Škerl mahal s krivačo, proti obličju stražnika, potem je začel prositi vode. Kmalu potem je v hudih bolečinah izdahnul, oblihl s krvjo.

Tihotapska strast je ranjkega moža dobila v svoje kremplje in ga ni izpustila več. Doma je imel ženo in otroka na majhnem posestvu. Vendar njegovo veselje je bila kupčija s konji. Prepeljal jih je črez mejo, se mučil v nočeh in viharjih po samotnih goščavah, a to delo mu ni prineslo ne bogastva in ne sreče. Kar je ranjki Škerl prisluzil, je spet romalo nazaj v obliki kazni v državne blagajne. Financi so ga bili že zaprli, konje zaplenjevali, do 50-tisoč lir je plačal že samih kazni. Vendar ni obupal, upanje, da bo obogatel, ga je gnalo čez mejo.

Mesto bogastva je našel smrt.

Domače novice

Istrski deželni odbor

je imel 3. marca važno sejo. Šlo je za to, da se določi, kakor ukazuje novi deželni zakon, člane deželnega upravnega sveta. Pred volitvijo je predsednik prebral pismo dr. Vratovića, ki zastopa Slovence v tem deželnem odboru. Pismo pravi med drugim: «Danes, ko smo vstopili v novo dobo in ko se naša skupna domovina začneja v novi obliki ustaljati, je gotovo, da bo tudi Slovanom priznan en sedež v deželnem upravnem svetu.»

Nato je deželni odbor iz svoje srede določil šest ljudi za člane deželnega sveta. Med njimi ni nobenega Slovana. V Istri je sedaj, ko je h tej deželi pripadel tudi bistrski okraj, dobra polovica Slovanov.

Julijsko krajino

hočejo nekateri vplivni italijanski krogi h življenju obuditi. Iz stare Primorske so pred par meseci napravili kar tri prefekture: Prefekturo za Istro v Puli, prefekturo za Trst z notranjskim in kraškim zadljem; furlanski prefekturi, ki ima središče v Vidnu, pa so Goriško prilepili. Vse te tri prefekture naj bi tvorile zdaj «Julijsko krajino». Seveda gre le za ime, a od tega lepega imena ne bodo imeli ha-ska ne furlanski kmetje in ne tržaški delavci.

Podministra so izžvižgali

vojni invalidi v Turinu. Ta podminister Devecchi je namreč dejal, da je invalidom treba pošteno odščitati podpore. Proti njemu so se dvignila vsa društva invalidov, posebno vojni slepci so na podministra hudi. Jeza nanj je tako velika, da je Devecchi moral odstopiti in je bil prestavljen v podministrstvo za finance.

Ministerstvo za osvobodene dežele

je vlada s 1. marcem odpravila. Vsa opravila tega ministerstva je prevzel finančni minister. Ubogi oškodovanci, ki čakajo vojne odškodnine, bodo še bolj čakali.

Potrjeni fantje naj gredo

v občinah **Milje-Ožizla-Klance** na županstvo 5. marca, h vojaškemu poveljstvu v Koper pa 6. marca. Iz **Dekanov** in **Doline** gredo h županstvu 6. marca, v Koper 7. marca. Iz **Marezig** in **Pomjana** h županstvu 9. marca, v Koper 10. marca. Fantje iz **Buzeta** gredo h županstvu 14. marca, v Koper 15. marca. Iz **Podgrada** se javijo fantje na občini dne 29. marca, na vojaškem poveljstvu v **Voloski** pa 30. marca. Iz **Materije** in **Jelšan** se javijo fantje 30. marca pri županstvih, 31. marca pa v Voloski.

Ali bo kaj ali ne?

Vlada je imenovala komisijo, ki naj prouči vprašanje pokojnin vdovam in si-dotam padlih vojakov in invalidnim. Do 31. marca mora komisija predložiti vladi načrt. Mari naj dotadaj vdove, sirote in invalidi od zraka žive?

Vojaki doma.

Mnogi kmetovalci iz Primorske so zaprosili, da bi dobili njih sinovi — vojaki dopust za spomladansko delo na polju. Prošnje so odveč, ker se taki dopusti sploh ne dajejo.

Posestniki konjev v Trstu

morajo do 10. t. m. prijaviti svoje konje in mule v mestni klavnici via Stoppani št. 2., da jih pregleda zdravstvena komisija. Kdor ne uboga, bo plačal od 20-1000 lir globe.

Pušelj za klobuk.

Fantom, ki gredo v vojake ali ki se službujejo, naročite «Mali list». Informirani smo namreč, da sta «Edinost» in «Straža» ponekod prepovedani. «Mali list» bo vsako soboto dobrodošli znanec našim fantom.

V Mavhinjah

so izvolili občinski svetovalci za občinske odbornike gg. Milka Blažina in Angela Bradamante in za namestnika gg. Josipa Legiša in Ivana Pipan.

Istrani,

ki hodijo na Reko in hočejo poceni jesti, dobijo v ljudski kuhinji (Cucina popolare) kosilo za 1.80 lir in večerjo za 1 liro.

Sveti Marko umira.

V delavnici sv. Marka so ta teden od-slovili zopet 45 delavcev. Tako jih ostane na delu še 135! Kmalu bomo zapisali številko 0.

Čez 12.000 oseb

so avtomobili povozili v letu 1922 v Združenih državah v Ameriki. Lepa je ta iznajdba!

Oj ta burja!

Minoli teden je burja razsajala po Trstu. Openka Marija Gerbec je šla ob morju in burja jo je v morje odpihala. Rešili so jo in odvedli v bolnišnico za prvo pomoč.

Naše fotografije.

Prihodnjič prinesemo Pepota iz Kolu-drovice, kar pa ni bilo tako lahko. Pepo je bil namreč ob nekem romanju obljubil, da se ne bo nikdar dal fotografirati. Vsaka prošnja je bila zaman. V nedeljo pa je bil v veseli družbi pri Fabiču na Opčinah in ko je bil v živahnem pogovoru z nekim Bazovcem in je ravno izustil besede «ne boš, Jaka, kaše pihal», ga je fotograf «gori vzel». Prihodnjič prinesemo torej Pepota in pa njegov nastop s sežanskim komisarjem.

Novce

po dve liri začnejo kovati. Junija meseca bomo te srebrnjake imeli že v rokah. Na eni strani bo srebrnjak nosil sliko kraljevo, na drugi strani pa snop palic s sekuro. Ljudje bodo kovane novce z veseljem sprejeli, ker umazani, zlepljeni, neprijetni dvolirski bankovci niso kaj tečni.

Proti Judom

so se dvignili zadnje čase meščani na Dunaju. Bode jih v oči neizmerno bogastvo, ki so si ga bili judovski verižniki nabrali za časa vojne. Največji trgovci in tovarnarji na Dunaju so Judje, na čelu socialističnega delavstva so Judje, najbolj slavni zdravniki so Judje, mnogo profesorjev na visokih šolah je judovske vere. Je pač tako, ker Jud Judu pomaga. Dunajčanom je pri sreči kot je bilo lisici, ko se je prešerni ječ širil v njeni sobi in jo rinil ven. Judje imajo tudi posebno stran-ko. Kako grdo sovražijo Dunajčani žide, nam pove to, da so 5. t. m. tisoči dunajskih študentov napadi židovski shod ga razgnali in pretepli 17 židov do krvi.

Kdo jih pogrunta?

Fašiste namreč. Veste, kaj so te dni v Rimu naredili? Ustanovili so «četo za moralno obnašanje» in s to so očistili vse rimske knjigarne nemoralnih knjig. Vse take knjige so zaplenili. Prepovedali so trgovcem stavljanje v izložbe nemoralne slike in razglednice. Popolnoma prav!

Prepovedane knjige.

Fašisti so prepovedali prodajo knjig pisateljev Casanove, Mariani in Pitigrillija, ki ne stoje moralno baš na višku.

45 strank

nastopi pri državnih volitvah v Jugoslaviji. Volitve se bodo vršile 18. marca. Nobena država nima toliko strank.

Uspeh radiotelegrafa.

Dne 3. marca se je v Kansas City v Ameriki vršil koncert, ki so ga s pomočjo radiotelegrafa poslušali v Londonu. To je ena izmed najsijajnejših iznajdb na svetu.

Rapalsko pogodbo izvršujejo.

Italija je držala zaseden kos Dalmacije in Sušak pri Reki. Fašistovska vlada je pogodbo odobrila in Mussolini je dejal, da je treba pogodbo vestno izvršiti. Saj pogodbe niso večne. Dne 3. marca je italijanska garnizija, broječa 340 moč, zapustila Sušak; dve uri kasneje je ob izredno velikih slavnostih vkorakal jugoslovanski bataljon. Tudi Dalmacija, vkolikor je bila zasedena, se izpraznjuje. — V Opatiji pa se je sestala italijansko-jugoslovanska komisija, da reši sporna vprašanja okrog Reke. Že v prvih sejah je došlo do nespo-razuma. Mogoče da se vendarle mirno potečejo pogajanja. Čas bi bil!

Dijaška Matica.

Narod brez izobražencev je obsojen k smrti. Zato vsak narod, ki stremi po napredku, podpira dijaštvo. Pri nas se je ustanovila «Dijaška Matica», ki ima namen podpirati talentirane, a revne dijake, ki ne bi mogli brez pomoči dovršiti študija. Ob žalostnih in veselih prilikah spominjajte se te kulturne in narodne ustanove!

V nemško poslaništvo v Rimu

so udrili ponoči trije tatovi. Ze so odprli blagajno, kjer so shranjene važne diplomatične listine, ko so pritekli nemški uradniki z revolverji v sobano. Po kratkem boju so se tatovi udali. En tat je bil ranjen, skočil je skozi okno in pobegnil; ostala dva so prijeli. Ti tatovi niso iskali denarja, ampak tajnih dokumentov nemške države. Nemci sumijo, da so francoski ministri najeli tatove Francozi pa se hudo jezijo in trdijo, da to ni res.

Jetika pobere

v naši državi vsako leto 55 tisoč ljudi. V strašni svetovni vojni je Italija izgubila čez 500 tisoč ljudi. Torej umrje za jetiko v desetih letih več ljudi, kot jih je največja vojna pobrala! To je strašna resnica, ki da misliti. Trst je mesto, v katerem je jetika močno razširjena, posebno med delavskimi družinami, ki imajo premalo hrane, solca, zraku in počitka.

Najemniki so v nevarnosti

da jim gospodarji v Trstu brez usmiljenja zvišajo najemnino za stanovanja. Če te gospodar prehudo privije, napravi pritožbo. Kako napraviš pritožbo, ti pove Zveza najemnikov, (Lega degli Inquilini) v Trstu. Urad posluje ob delavnikih od 3. do 6. popoldne.

Prijatelji, naprej!

Od vseh strani nam prihajajo pisma, s katerimi kmetje, trgovci, delavci, učitelji navdušeno pozdravljajo naš list. Prijatelji, zahvaljujemo se vam!... Kako veseli so naši ljudje lista, nam dokazuje ta slučaj: V Sv. Petru na Krasu so naročili naši prijatelji 30 izvodov prve številke, zdaj pa že gre 150 «Malih listov» v to napredno vas. Širite povsod tako naš list, nabirajte zanj naročnikov. Čimveč bo naročnikov, temboljši bo list. Prijatelji, naprej!

Dvakrat revež.

Neki Notranjec je vzel doma zadnji bankovec za 1000 lir, ki ga je bil dobil od nekega mešetarja, ki je od njega kupil seno. Šel je na pošto, da mu ga menjajo. Spoznali so takoj, da je bankovec ponarejen. Seveda so bankovec takoj zaplenili. Revež, ki ima doma kopico otrok in nič kaj jesti, je začel kakor otrok jokati. Usmiljenja vreden. Pazite torej!

Kako bomo davke odrajkovali?

S prvim januarjem 1924 se odpravi stari način plačevanja davkov; naše davkarje se odpravijo. Na njih mesto stopi italijanski način pobiranja davkov. To bomo še večkrat razložili, za danes se hočemo ozreti samo na poglobljene določbe laškega odloka.

Sestavila se bodo davčna okrožja. Kakšna okrožja? Poljubno. Pulski prefekt je ta turek sklical župane iz Pulščine, Vodnjanščine in Rovinjsčine ter jih povabil, naj se združijo v enoten konsorcij za pobiranje davkov.

To davčno okrožje pojde v zakup listemu, ki zahteva najmanjšo odškodnino. Država dovoli odškodnino do 6 od sto skupne svote vseh pobranih davkov. To je največ, manj da, več ne.

S temi odstotki mora zakupnik nositi vse stroške za iztirjevanje davkov, za urad, za uradnike; samo tiskovine dobi brezplačno.

Kdo sme konkurirati, da dobi pobiranje davkov v zakup? Vsakdo, razen državnih in deželnih poslanecev, državnih in deželnih nameščencev, duhovnikov, učiteljev, občinskih nameščencev, županov, občinskih svetovalcev, niti njih sorodniki do drugega kolena. Pač pa sme župan pobirati davke izven domače občine oz. davčnega okraja. Smejo konkurirati seveda bančni zavodi, hranilnice, posamezniki itd.

Zakupna doba traja 10 let. Doličnosti zakupnika so: Zakupnik da državi kavejlo, ki znaša eno šestino davkov, ki so bili zadnjikrat odmerjeni v doličenem okrožju. Zakupnik je odgovoren vladi za vse, seveda tudi za neiztirjane davke.

Kdo odmerja davke? Davke odmerja finančna intendanca. Ona sporoči, kako visok davek je odmerila, vsem oblastvom, ki imajo pravico do davkov, na pr. občinam, deželi, trgovski zbornici. Zakupnik namreč pobira vse davke in vse doklade brez izjeme.

Kdaj se davki plačujejo? Šestkrat na leto: vsaka dva meseca enkrat. Ravnotako plačuje zakupnik doličnim oblastvom te iztirjane davke vsaka dva meseca, to je šestkrat na leto.

Globe za zamudnike. Odlok določa globe za zamudnike in vrhulega ima zakupnik vso oblast, da nastopi proti neplačniku z eksekucijo. More mu prodati na dražbi hišo, živino, zemljo, sploh vse premoženje. O tem bomo še poročali.

Delavski vestnik.**Naši premogovniki in naš delavec.**

Avstrija je bila primeroma bogata s premogom, zato se ni kdo ve kaj trudila, da bi izkoriščala premogovnike druge vrste in da bi novih iskala. Italija pa je gledela na premog uboga država, zato mora izrabiti vsako žilo, ki jo dobi.

Primorska ima precej premoga; vse premalo se koplje na Notranjskem in pa v Istri. Krepke žile so v okolici Lipice do Vrha na reški cesti.

Premogokop družbe «Adria» je v Britofu in Škofljah. Našli so žile do 1 m 50 do 1 m 80 cm. Novo odkritje so plasti pod vodo Reko, ki pa leže preveč v vodi. Liburnija in Buzeščina hranita v zemlji premog; v okolici Rakitovića v Istri so do 45 centimeterske žile. V motovunskem Selu se odkrili 20-40 cm krepke žile. Premogovno središče istrsko pa je Karpan. Kršan in pa Vineš vse do Labina. Tu je prav dober material; kurilna moč znaša 6500 do 2700 kalorij. Ker pa vsebuje ta premog 5 do 7 od sto žvepla, ni porabljen v kovinarski industriji, pač služi kot kurivo na parnikih, za stoječe kotle.

Kar se tiče produkcije premoga v tržaškem rudarskem okrožju, veljajo te številke: leta 1920 so izkopal 107 tisoč ton premoga. Danes bi znašala ta količina premoga vrednost okrog 22 milijonov lir. Leta 1921 se je produkcija znižala ter je znašala 79 tisoč ton, lani se je pa zopet znatno dvignila. Zaposlenih je bilo doslej 1650 delavcev.

Premogovna družba «Arsa» v Labinu dela s kapitalom 45 milijonov. Največ kopljejo na Strmcu, v Vinešu in Krpanu: dnevno okrog 600 ton.

Vsekakor bo treba izkoriščati vse žile v Istri in na Notranjskem. To bo v korist države, ki mora premog uvažati, bo pa tudi v velikansko korist naših delavcev, ki bi prišli do kruha. Na tisoče in tisoče družin bi imelo pri premogovnikih stalen vir za vsakdanje življenje.

Pomoč brezposelnim na Češkem. V češkoslovaški državi je nad 120 tisoč brezposelnih. Da dobijo ti delavci vsaj nekaj dela in kruha, je vlada sklenila, da začne v velikem obsegu graditi kanale, železnice, itd. V ta namen je vlada določila 1268 milijonov čeških kron. Seveda, to je... na Češkem!

Naivečje veselje našim fantom-vojakom

pripravite, če jim naročite «Mali list», ki jih bo spominjal na drage, jih bo tolažil in lajšal dolge tedne v vojaški službi. Pošljite dopisnico na: Casella postale 37, Trst-Trieste-Centro, z natančnim naslovom vašega sina, brata ali prijatelja, kje služi, pri katerem polku, kompaniji in v katerem mestu. Njemu pošljemo takoj «Mali list» vam pa ček, da poravnate naročnino.

Ne more spati.

Zobozdravnik: Ali ste se držali mojega nasveta? Kadar vas močno zob boli, štejte dokler ne zaspate. Bolnik: seveda sem se nasveta držal, saj sem štel do 27.840. Zobar: In nato ste zaspali? Bolnik: Kaj še, bil je ravno čas, ko sem moral vstati!

Kako naročim „MALI LIST“?

1. Vzemi dopisnico in napiši:

Naročam «Mali list» za 1923.

Priimek in ime:.....

Kraj in številka:.....

Pošta:.....

Na drugo stran napiši:

Trst-Trieste, Casella Postale Centro 37.

Takoj nato Ti pošljemo list in poštni ček za naročnino.

2. Če si hočete prihraniti nekaj truda in eno dopisnico, potem izpolnite gorenji štirikot, izstrižite ga in denite ga v navadno kuverto. Na levi strani kuverte zgoraj zapišite «Stampati». Na desni pa prilepite znamko za 10 vinarjev. Na kuverto zapišite: **Trst-Trieste, Casella P. Centro 37**. Kuverte ne zalepi! Ako zalepiš, je treba znamke za 50 stotink. Takoj nato dobite časopis in ček.

3. List naročiš lahko po vseh vaseh, kjer trgovci prodajajo «Mali list». Trgovci ali trafikanti te vpiše na nabiralno poljo, njemu plačaš in dobiš list za vse leto.

4. List lahko naročiš osebno, ko prideš v Trst. In sicer pri upravi «Malega lista», Via Raffineria 6, v drugem nadstropju nad uradom Kmetijske zadruge. Pa tudi papirnica Štoka sprejema naročnike.

Vprašanja in odgovori.

Mlad delavec. Kaj je tretja internacija? Prvo internacionalo je ustanovil Karl Marx; njeni člani so bili socialistični delavci vsega sveta. Ta internacionala je razpadla. Drugo internacionalo so ustanovili l. 1895. Člani niso več posamezni delavci, ampak socialistične stranke raznih držav. Ko so boljševiki zavladali v Rusiji, se je od socialističnih strank odcepilo komunistično delavstvo in je ustanovilo komunistične stranke. Vse komunistične stranke so združene v zvezo, ki se imenuje tretja internacionala. Glavno vodstvo je v Moskvi.

G. S. Sežana. Na Vaše vprašanje, kaj bo z Vašimi 800 kronami, katere ste imeli v avstrijski poštni hranilnici, Vam odgovorjamo: Prav gotovo je, da bo italijanska vlada nekaj od tega denarja izplačala in sicer najbrž 60 od sto v lirah, to bi bilo 480 lir. Tozadevni načrt leži v Rimu in pričakuje se le najvišjega podpisa in izvršitve. To pojasnilo nam je dala višja oblast.

Franc S., Hrušica. Potni list za inozemstvo izdaja za mesto in okolico kr. kvestura, za deželo pa podprefektura. Prošnjo za potni list vložite na občini, potrditi jo morajo karabinirji Vašega kraja. Prošnji morate priložiti dve fotografiji. Za potni list plačate italijanski oblasti 27 lir 50 stotink takse. Razven tega plačate posebno takso na konzulatu države, v katero nameravate odpotovati.

Kaj nam z dežele pišejo.

Izberite, gospod župnik: spoved ali revolver! — Ples in pijančevanje: da, poštena izobrazba: ne! — Komuniste in Slovane odpuščajajo od dela. — Zaplenjena narodna pesem. — Bogoskrunitelji na Pečah, O kraškem teranu.

Lom.

Neki fant je pred par tedni v nedeljo popoldne v gostilno, kjer je sedel gospod župnik Pisk. Stopil je k njemu in mu dejal: «Gospod župnik: dajte me tu spovedati!» Župnik mu odgovori: «Saj se ne spodobi tu v krčmi. Pridite jutri zgodaj v cerkev; tam boste opravili dobro spoved.» Fant: «Ne, gospod župnik: zdaj in tu, ker se bom potem ustrelil; ali spoved ali revolver.» Nato ga župnik vsaj navidezno pregovori. Dogovorjena sta bila za naslednji dan. Fant pozdravi in odide. Čim je zavil za prvi ovinek, že je počil strel. Domačini se stekli na lice mesta. K sreči se je fant le malo ranil. Prepeljali so ga v bolnišnico.

V Podgradu

hoteli so pevci prirediti dne 24. 2. pevski večer s petjem in igro «Kočev študent». Eden fašistovskih kolovodij zatrjeval je in prisegal, da fašisti ne bodo nagajali, ker je to čisto nedolžna zabava brez politične primesi. Pevci so se res pridno vadili, prirejali dvorano; glavarstvo je zatrjevalo, da nima nič proti stvari. Zadnji dan pa je orožniško poveljstvo zabranilo prireditev, ko so bili posetniki iz daljnih krajev že na poti v Podgrad. Krota je tudi sklicala orožnike od drugod, kako da bi bili Slovenci kakšni razgrajali; prepovedalo je zbiranje oseb, kakor da bi bila za Starim gradom že puntarska vojska. Tako nas Italijani radi imajo. Pa veste, kaj je pravi vzrok? Fašistom sta že dve prireditvi grozno klaverno izpadli, ker se jih narod najraj oigiblje. Na slovensko prireditev pa se je napravljalo staro in mlado od vseh strani, da zopet po dolgih letih poslušamo milo domačo pesem. Odtod jeza! Naj bodo prepričani, da so s svojim sovražnim postopanjem proti slovenski pesmi zelo

slabo poslužili majko Italijo. Naša narodna zavesa se je močno povzdignila, ko smo spoznali, da je za nas drugačna pravica kakor za onedruge.

Iz Puče.

Kakor ste že sporočili, so se zadnjič pri volitvah v notranjo komisijo kr. arsenala dogodile obžalovanja vredne stvari; na nekaterih glasovnicah so se našle besede «ambasso d'Italia» in druge žalivke. Posledica tega je izgon neke komunistov, ampak tudi Slovanov iz arsenala; dosedaj jih je teh že par stolet. Mi obžalujemo oboje, da so delavci dolžne žalivke zapisali, in da so bili sedaj izgnani. Revne družine, ki bodo brez kruha.

Zagorje.

Pred par dnevi so priredili orožnik: lišno preiskavo pri našem nadučitelju g. Kanduču. Trajala je več ur. Šola je bila zastražena in ustavljen je pouk. Kanonov niso našli, niti strojne puške, niti bombe, ampak par narodnih pesmic, med temi: «Sem slovenska deklica». Torej popolnoma nedolžne stvarice. Res je, da so kasneje vse zaplenjene pesmi vrnili, toda čudna se nam zdi ta preiskava, ko je vendar g. nadučitelj čisto mirna duša. Pa ta netaktnost! Če so že hoteli preiskati, dobro: ampak ob primerni uri, na primeren način.

Boljunc.

Ali znate, kje so Peče? Lepa, romarska cerkva na pečini nad Boljuncem, ki jo vidiš, ko se pelješ z vlakom iz Trsta proti Kozini. In to cerkvico so zlikovci še 3 krat oropali, pravzaprav onečastili. Te dni so tržaški izletniki vdrl v cerkvico. Oltar so odkrili, podobe so razbili, lestence poškodovali, vrta razsekali in skrole vzdignili. Pokvarili so umetno sliko Marijino, ki je

prelep posnetek Marijine podobe na Brezju. Taka tržaška gospoda naj bi najši doma ostala. Zasluži pa, da bi presedela nekaj mesecev v ulici Tigor.

Komen. 4. marca.

Gospod urednik! Poročilo o vinskih cenah v «Malem listu» je bilo dobro, le glede terana ni bilo pravo. Pravi se v poročilu, da je teran po 2,50 do 3,40 lir liter. Kaj pa pravite nato, če vam povem, da sem jaz osebo prodal prav te dni 6 hl po 4 lire? Teran, ki stane manj ko 4 lire, je brluzga in ne zasluži imena terana.

Opomba uredništva. Imate prav! Naš poročevalec ni imel v mislih božje kapljice, ki se prideluje od Gorjanskega gori do Tomaja. Tudi ni mislil onih kmetovalcev, ki zbirajo grozd od grozda, odmetavajo jagode, ki niso najbolj zdrave, ter pridelujejo teran iz najljubšega refoška. To stane res 4 lire in več. Imel je pač v mislih vse vino, ki ga rodi kraška zemlja od Val gori do Divače. To vino z menda in ne istrsko, ne vipavsko, ampak kraško. Le tako je razumeti cene. Sicer smo rekli, da je istrsko vino po 2,50 - 3 lire, vemo pa, da dobite v Istri vino tudi po 3,50, a to vino ni poprečno istrsko, ampak nekaj posebnega.

Poreč.

Seja deželnega odbora, 3. marca. So vzeli naznanje odstop deželnega odbornika g. Pangerca. — Predsednik sen. Chersig poroča o sestanku v Benetkah, kjer so bili zastopniki deželnih hipotečnih zavodov iz Gorice, Poreča, Trenta in Verone. Veronski zastopnik Bartoli je dejal: Poupeljavi italijanskega občinskega in deželnega zakona v novih deželah se morajo ukiniti vsi trije hipotečni zavodi iz novih pokrajin. Seveda smo mi vsi protestirali. Odločil bo Rim. Sklene se pri seji resolucija, naj vlada dovoli, da še nadalje obstojajo zaslužni in velekoristni hipotečni zavodi v Gorici, Poreču in Trentu.

Od Knežaka do Postojne.

Janez: «Dosti blata». Tone: «Premalo vode».

Janez: «Še manj lir».

Satanski človek.

Povest iz ameriškega življenja.
Za «Mali list» poslovenil Anton Primorec.
III. Pomočnik.

Drugo jutro je šel Lefer, preoblečen v slugo in z bedastimi izrazi, ki je lasten služničadi gosposkih hiš, kupovat perilo za namišljenega bolnika. Nesel ga je v norišnico, kjer je plačal tudi ostalih 1600 sterlingov.

Ko ga je Brednov sluga zapazil, mu je sporočil, da želi njegov gospod govoriti z njim.

— Imam malo časa — je odvrnil ošabno Lord Wašker.

— Samo par minut — je zagotovil sluga. Lefer mu je sledil v Brednovo pisarno.

Kjer ga je že čakal zdravnik.

— Od kdaj ste v službi profesorja Stenpeja?

— Deseto leto.

— Mhm... in brskaje po papirjih je pral Bredn:

— Bogat?

— Da. A opozoriti moram gospoda doktorja, da ni moja naloga dajati pojasnil o mojem gospodarju.

— Ne govorite neumnosti! Pozdravite go-

spoda profesorja in recite mu, da pričakujem njegovega brata ob določeni uri. Še nekaj: ali pazite vi na profesorjevega brata?

— Da, jaz sam ga bom pospremil sem. Zelo mi zaupa in mi povsod sledi.

— Ze dobro. Pojdite.

Lord Wašker je šel.

Okoli štirih popoldne, vedno preoblečen v slugo in vedno z istim resno bedastim izrazom, se je Lord Wašker predstavil na policiji v Scotland Yardu in prosil, če bi smel govoriti s policijskim ravnateljem Beksterjem, za katerega da ima pismo. Namišljeni sluga se je poklonil pred veličastvom velikega policaja in moleč mu Brednovo pismo je rekel:

— Dr. Bredn mi nalaga, naj sporočim njegove pozdrave gospodu nadzorniku.

Ko je Bekster prebral je pral:

— Ali čakate odgovora?

— Da gospod; nalog imam spremiti gospoda nadzornika.

— Al rajt! Gre tedaj za resno stvar. Grem takoj.

Oblekel si je suknjič in je sledil lordu Waškerju.

Ta je ustavil javni avtomobil, odprl vrata g. nadzorniku s cilindrom v roki, se mu

poklonil in sedel k šoferju, kot dobro izučeni sluga.

Ko se je pol ure potem ustavil avtomobil pred norišnico, je Lord Wašker izstopil, odprl vrata z istim poklonom in šel pred nadzornikom v zdravnikovo pisarno.

Ob njunem vstopu je Bredn pozvonil trikrat z električnim zvonom. To je pomenilo, da morejo trije pazniki takoj priteči. Šel je nasproti nadzorniku in ga vprašal z vljudnim nasmeškom.

— Srečen sem, da vas vidim, gospod nadzornik! Poslužite se!

Policijski nadzornik je sedel.

— Bil bi Vam hvaležen, če bi se hoteli požuriti, gospod doktor. Danes imam še važno preiskavo, ki mi da mnogo dela.

— Bom brž končal in upam da boste zadovoljni z menoj, gospod nadzornik.

— Zakaj gre?

Naslonjač v katerem je sedel nadpaznik, je bil Brednova iznajdba. Narejen je bil na tak način, da bi bilo mogoče zvezati v najkrajšem času najbolj hudega bolnika. Bekster je obračal hrbet stranskim vratom in ni opazil, da so prišli skoz njo trije pazniki, močni kot hrusti. Ni jih slišal, ker je bila po tleh razlegnjena mehka preproga in so

Tomaj.

Gospod urednik!

Samo eno besedo: iz srca hvala za novi list. Jaz berem vsak dan «Edinost», prav čakam jo, še kositi ne morem, če nisem prej kaj bral. Navzlic temu pa čutim potrebo po tedniku, ki na kratko obseže novice vsega tedna in nam pove mnogo o domačem gospodarstvu. Še bolj so tega potrebni listi, ki našega dnevnika ne berejo.

Županska zveza za tržaško prefekturo.

V nedeljo se je vršil v Trstu v dvorani trgovske zbornice shod županov tržaške prefektore. Od Slovencev so bili zraven: za Lokev g. župan Muha in mesto tajnika Frankoviča namestnik Janko Ponda; za Senožec g. župan Meden in tajnik Sturm Milko; za Sempolaj tajnik Vlahovič; za Naklo g. župan Gombač in tajnik Rudolf Renčelj; za Dolino g. župan Zobeč in tajnik Ivan Berdon; za St. Peter na Krasu g. župan Franc Sever; za Hrenovce g. župan in tajnik Jerec; za Košano g. župan za Bukovje g. župan Jernej Srebotnjak; za Smihel g. župan Franc Smerdel. Sežano je zastopal komisar g. dr. Rumer Albert. Postojno g. Carelli in tajnik Lovrečič. Nabrežino g. vitez Boschelli. Poročevalci so povedali, da bo snujoča se županska zveza nepolitična in da se bo pečala z gospodarskimi in upravnimi vprašanji, v kolikor so v zvezi z občinsko upravo. Odobrili so pravila, nakar je bil izvoljen odbor. Predsednik je tržaški senator dr. Pitacco, podpredsednika sta monfalkonski župan Bonavia in postojnski komisar dr. Ronchi, tajnik advokat Illeli Henrik, blagajnik miljski župan Onorato Gorlato; od Slovencev so v odboru šentpeterski župan Fr. Sever in senožski župan Jos. Meden; zraven teh še nabrežinski in sežanski komisarja, Slovenci so želeli dobiti pravila in tiskovine slovenske, kar jim je bilo obljubljeno.

Tonca in Polonca.

Tonca: Duebr dan, Paluena, k' taku šetiste, počakle, dejte, buemue šle včep, se buemue kej povele!

Polonca: Ja, ja, šet le, buetra Tuena, povejte kej!

Tonca: Kaku je kej z Vašen meštirjem?

Polonca: Grubo slabo, neč se ne vduebe. Je ženč mucka z riže, ke kreh ne zruse neč.

Tonca: A ja, a ja, pej še provjue šjore, de je preveč lušo naš kreh ženeli.

Polonca: Ja, k' čieste, zdej nej več tistih šjorjo, ki sue jele kreh ses samega žitnega cvejtja. Teje šjorje jejue tizga po 1 L 50 ses fežula.

Tonca: Sez žitnega cvejtja at ses fežula, ku čiedue, buetra Paluena, Bašta de držim suj meštir, cajtj so slabi. Mi žienšče smue grubo čušlue in zbrilue, ke pečemo kreh. Mueži neč ne zaslužue, dela nej. Čujle, buetra, Vaš bret Tone je vzov anue prez meštirja. Ma gran lue je biv.

Polonca: Jemete prov, zdej ne bo jemo nanka za k'šen kvrtinč vina in za tabak.

Tonca: Ben zbugam, buetra Paluena, šielmo, je kesno!

Polonca: Pačakte še an šipee, ste čula pravet, da za pūst sue jemeli guedee, liste partrje, ki sue jemete za sveti Lovrenc. Sue rekle stare partree, da nejsue ble grubo fajn lafet uškrmatane, de sue se za zadnji pūst lejpše uškrmatale.

Tonca: A, še je tašna mižerija, pej ke, še pljesat su šle?

Polonca: Ja, ja kej ne buedo ble vesele te mlade, se su šle tūdi te stare pljesat: ti stari mueži sue se uškrmatali od gran vesolja, ke nen dela Baneli noue cejstue. Še je rieke tãbet ke sue uolile, de uelmo zanj, de nen bue sturo prit tūdi tramvaj u ščiedno, luciletrikue in uedu, usē kar buemo teli.

Tonca: Pej čī si čūla vse tu pravet?

Polonca: Ka čieš ne buem znala, ke u tramvaji usē čūjeme pravet, ke tramvaj je

ščiedenšče pikolo. Še našim muežem nanka nej treba džornala. Kumej čakeiue, de kadã buemo pršle damōv de buemuo kej pavele.

Tonca: O, ma ste tremenda, buetra Paluena, zbugam, adijo!

Tržaška slika.

V Trstu stoji v ulici Pocarini hiša, v kateri ima trgovec Tremignoni precej veliko trgovino z jestvinami. V to trgovino so stopili s soboto zvečer štirje moški. Bilo je poldevefih, trgovec je sam stregel neki ženski, ki je kupovala sladkor. Štirje moški so molčali, dokler ni ona ženska zapustila trgovine. Trgovec je stopil h novodošlim in jih je prijazno prašal, s čim jim more postreči. Ta hip pa so mu pa tujci nastavili revolverje na prsi in eden je zaklical: «Roke kvjšku!»

Trgovec je skušal skočiti za prodajalno mizo, toda štirje roparji so ga takoj zgrabili in njih glavar mu je zasiknil v uho:

— Zganite se mi in krogla bo v glavi. Razumete?

— «Se predobro», je vzdihnil trgovec in se sesedel na tla, da bi se skril pod mizo. A že so ga roparji potegnili kvjšku in glavar mu je pošepetal:

— «Napravite še en korak, zakličite še eno besedo in spravil vas bom po najkrajši poti v paradiz. Trgovec je na to prijazno obljubo zajecjal:

— Napravite, kar vam ljubo, da le živ ostanem.

Dvignil je obe roki v zrak in je z utripajočim srcem gledal, kaj bodo tuji gostje počeli. V vsej hiši je bilo tiho kot v grobu. Kdovek je daleč so stali karabinirji na kakem oglu vsi zamišljeni... Roparji so se mogli z največjo udobnostjo posvetiti delu.

Trije so držali trgovca v kleščah, da mu ne omagajo roke, četrti pa je odprl predalček in pobral iz njega en tisočak. Nato so jo vsi štirje popihali. Pustili so trgovca samega in tudi čez 2000 lir, ki so bile shranjene v drugem predalčku.

nosili gumijeve podplate in njih korak je bil tih kot dih.

V tem trenutku je doktor namignil. In predno se je Bekster zavedel, so ga zgrabiše močne roke in ga trdno privezale na naslonjač.

— Kaj hočete? Ste znoreli? je vpil in se nadlovesko mučil, da bi strgal vezi. — Grom in strela! Razvežite me. Jaz sem policijski nadzornik Bekster iz Scotland Yarda!

— Gotovo gotovo! — je odvrnil s smehom zdravnik — vi ste nadzornik Bekster in nobeden ne dvomi o tem. Ravno zato boste morali ostati tu za zelo važno preiskavo.

— Strela! Nimate vzroka, da me zvežete kot besnega norca!

— To je moja stvar! odnesite ga!

Pazniki so dvignili naslonjač z nadzornikom vred in došli med tem ko je Bekster vpil na vse grlo.

V tem trenutku se je Bredn obrnil k Lordu Waterju, ki je stal ob izhodu in si brisal z robcem gorke solze.

— Ne jokajte na tak način!

— Moj... dobri... dobri... gospodar! Joj, joj, joj! Ubo... ubogi moj... gospo... dar...

— Kakor hitro se pomiri, ga razvežite! Znašel se bo v prijetni sobi. Pozdravite go-

spoda profesorja in recite mu, da je njegov brat na varnem.

Lefer se je poklonil s solznimi očmi in odšel, doma mu je prišel Čerli naproti.

— Torej? — je prašal.

— Bekster je v norišnici, popoln norec, ker hoče biti — Bekster! Da ga ne bodo iskali, bom brzjavil v Scotland Yard, da jaz, nadzornik Bekster, odpotujem za štiri ali pet dni.

Uboji nadzornik je izkusil na lastni koži, kaj pomeni biti sam v oblasti mnogih. Zdaj je vedel, kaj so trpeli vsi oni, ki so jih na policiji zapirali v posebno celico in pretepali, da bi priznali.

Ko so ga razvezali s stolice, se je vrgel na najbližjega paznika in ga pobil s pestjo na tla. Toda pol tucata paznikov ga je zgrabilo, zvezalo in vleklo v celico za besne norce, kljub temu da se je obupno protivil.

Celice za besneže so bile brez oken in debelo zidovje ni pustilo, da bi ga prodrli krik. Z voskom namazana tla niso nudila nikake opore bolnikom, le pazniki so z gumijevimi podplati lahko hodili po njih.

V eno teh celic so nesli ubogega Beksterja, ga pretepali s pestmi, dokler ni prosil usmiljenja.

— Al rajt! — je rekel nadpaznik; — zdaj

nas poznaš. Drugič pazi, da nas ne vznemiriš, ker smo tu popolni gospodarji in imamo še druga sredstva, da potolažimo malopridneže kakoršen si ti!

Nadzornik je spoznal, da za upiranjem le poslabša svoj položaj. Slekli so ga, oblekli v prisilni jopič in dva dni je ostal uničen v celici, kjer je bil le žakelj, napolnjen s slamo, ki mu je služil za posteljo.

Po dveh dneh sta ga obiskala Bredn in njegov zdravnik. Nesite ga v njegovo sobo — je ukazal doktor. — Če se vnovič uprē, zaprite ga v klet.

— Opozarjam vas, da ste odgovorni za to dejanje — je rekel Bekster. — Jaz nisem norec, ampak pameten morda bolj kot Vi. Ponavljam, da sem nadzornik Bekster iz Scotland Yarda.

Bredn se je nasmehnil.

— Vem, vem, policijski nadzornik ste. Tu se nahajate v čestiti družbi: Angleški kralj prebiva v tej hiši in pa car vseh Rusov. Mimo teh še veliko visokih gospodov. Ne vem, čemu bi se ne počutili tudi vi dobro v tej družbi kot višji nadzornik. Upam, da boste zadovoljni in da postanemo dobri prijatelji.

Po teh besedah je Bredn z zdravnikom odšel in zaklenil vrata za seboj. (Dalje.)

GOSPODARSTVO

Po čem je vino v Italiji. Moti se kdor misli, da je samo pri nas mrtva kupčija z vinom. Tudi v Italiji ni nič boljše, mogoče še slabše. Evo:

Alessandria (Piemont) črno vino 200-230 L po hl;

Acquila navadno vino: 180-240;

Genova: Kupčija mrtva, izvoza nič, kupčuje se samo za domači konsum. Cene nizke.

V Benečiji mrtva kupčija, cene gredo navzdol. Sedaj so sledeče:

Treviso: črno od 170-200, belo 160 do 220, belo dolinsko pa po 120 do 150 L.

Vicenza: navadno črno: 130 do 160.

V Emiliji je trgovina popolnoma mrtva. Cene navzdol.

V Toskani mrtva kupčija, trguje se nekoliko z močnimi vini z najmanj 12 stopinj alkohola. Dobro vino se plačuje do 300 L po hl, navadno 12 do 15 po stopinji.

V Puliji in Siciliji ostaja mrtva trgovina, cene gredo dol. Opaža se povsod, da se iščejo v prvi vrsti močna vina.

Obnovljeno mleko. V zadnjem času se je pojavilo na tržaškem trgu nove vrste mleko in sicer «obnovljeno mleko» (latte reintegrato). To mleko pride v Trst v obliki zgoščenega mleka, kateremu manjka skoraj vsa voda, kar se doseže potom izparenja. Temu zgoščenemu mleku se v Trstu prilije mnogo vode in se prodaja pod imenom «obnovljeno mleko». Tvrdba, ki je to vpeljala, pravi, da se prilije samo toliko vode, kolikor se je izparilo.

Kakšno je to mleko? Mogoče je, da ima isto hranilno vrednost kot navadno mleko, dobro je mogoče za belo kavo, a ni nikdar dobro za otroke, mlade ljudi in starčke, ker ne more vsebovati v sebi onih snovi, ki delajo mleko zdravilno, to so lecitini (snov podobna beljakovini, ki upliva na rast človeka). Lecitinov «obnovljeno» mleko nima, in zato bi ga morali zavrniti.

«Obnovljeno» mleko bo delalo mnogo konkurence našemu domačemu in bo prisililo, da bo isto še bolj padlo v ceni, a vendar naš kmet ne sme opustiti mlekarstva, ker «obnovljeno» mleko bo gotovo zginilo, kot je prišlo. Tržanci bodo spoznali njegovo pravo vrednost.

Kmetje, ne ustrašite se, temveč posvečujte še več pažnje živinoreji, ker ta je podlaga kmetijstvu.

Mlekarskih zadrug je sedaj v Furlaniji (brez slovenske Goriške) 320. Po vojni ustanovljenih jih je 23, predvojne so skoraj že vse vspostavljene. V tem oziru so Furlani daleč pred nami. Posebno sedaj, ko je mleko po ceni in mogoče bo še bolj, moramo na to misliti, da bomo mleko izrabljali v maslo in sir.

Žitu, zaostalemu v razvoju pomagamo na ta način, da potrosimo na vsakih 100 kvadratnih metrov njive po pol kg razdrobljenega čilkega solitra. Poizkusite!

Ne orati šele tedaj, ko morate sejate. Zemlja mora biti prevetrjena in zdrobljena, kar dožemo na ta način, da jo preorjemo in pustimo do setve v grudah. Kdor ni še vsega preoral, posebno za koruzo, naj preorje takoj. Kjer je le mogoče, naj se

orje globoko, da zamorejo korenine tudi iz globejših plasti prejemati hrano.

Krompir je pri nas zelo važen, ker tvori eno najvažnejših hranil ter se ga more zavživati v več oblikah: v obliči, pečene, ga, cvrtega itd.

S čem naj mu gnojimo? Krompir zahteva zrel hlevski gnoj in ne svežega izpod živali. Kdor nima dovolj gnoja, naj gnoji z umetnimi gnojili in naj vzame na 100 kvadratnih metrov sledeča gnojila: 5 kg superfosfata, 3 kg 45% žveplenokisla kalijeve soli (kalijev sulfat) in 2 kg žveplenokislega amonijaka. To troje naj se zmeša in podorje nekaj dni prej, kot se krompir sadi. Kdor sadi v razgore, naj potrosi umetni goj na dno in zagrebe z malo zemlje, potem šele naj položi krompir in zopet zagrebe.

Cene v Trstu. Seno kravje 70-75 L po q, Seno konjsko 60-65; detelja 66-70; italij. seno 74-80; italij. detelja 84-88; otrobi na vreče 76-80; posevki 86-90; oves na vreče 88-90; jugosl. koruza 95; krompir 80-90, veliko povpraševanje po semenem krompirju, posebno rdečem in bellem ameriškem; semena: lucerna 8-10 L, domača detelja 8-11 L, krmska pesa 6-7 L kg, enak 1 kg pese je enako 4 litrom.

Cena mleku nespremenjena.

Cene v Istri: Vino črno od 130-250, belo 110-300, najcenejše v Pazinu, najdražje v Liburniji (Opatija do Mošćenice); oljino olje 7-10 L po l; seno 60-80 L po q; goveja živina 3-3,50 L po kg žive teže, teleta za 1-2 L dražja po kg žive teže.

Divača 26. febr. Na sejm je bilo prignanih volov 230, krav 355, konj 210, prešičev za rejo 175 in druga drobnica. Cene. Volovi 300-390, krave 290-370, konji 1000-2500 prešiči 250-280 za par. Kupčija z ozirom na pomanjkanje krme zelo živahna.

Cene na Pivki: 1. marca. Bukova drva 6-7 lir, oreh 20-22, češnja 11-13, lipa 9 lir kvintal; jelovina po 70-70 za m3. Cene mleku padajo. Na Pivki se plačuje po 80 stotink. Sodi se, da dela konkurenco mleko iz Furlanije.

Dutovlje 4. marca. Čeravno je bilo zelo slabo vreme in je vse naokrog pihala močna burja, je bil semenj zelo dobro obiskan. Prignanih je bilo 250 glav goveje živine, 50 konj, 80 prešičev. Poleg domačih je bilo več tujih kupcev. Popraševanje po živini zelo veliko. Cene kravam so se nižale, živalim za rejo in delo pa višale. Cene: Goveja živina za mleko in meso 300-360, delovna živina in za rejo 380-400.

Cene na Trentinskem. V Meranu na laškem Tirolskem je bil sejem 17. februarja. Voli so šli po 3000-5200 lir par, mozne krave 1600-2300 lir. Teleta 5-6 lir kilo žive vage, konji 2000-3500 lir.

Izvozna carina iz Jugoslavije za žirastove prage (švelerje) je tako določena, da so od štirih pragov trije pragovi prosti carine, četrti pa pripade državi. — Za klanje svinje se je zmanjšala izvozna carina iz Jugoslavije od 400 na 350 dinarjev pri kvintalu.

Melioracije v Istri. Emil Gerosa v Kopru je izložil v trgovini s papirjem Lonzar načrt za melioracije bivših solin v Kopru. Kaj vse bi se dalo ondi pridelati! Da bi se le oblastva zavzela za odpravo teh starih solin.

Ljubljanski velesejem se bo vršil 1.-10. septembra 1923. Kdor hoče razstaviti, naj se javi kmalu.

Vino v Dalmaciji gre od 110 do 130 kron za vsako stopinjo.

Živina v Zagrebu na sejmu 1. marca: Voli žive vage na kilo od 7,50-13,75 dinarje bosanski voli 6,50-9,20, Krave domače 6-8,50, Svinje 17,50-25,50, teleta 13-15,75.

Cene železa v Trstu:

drogovi (štange) 1,45-1,50 kg, na debelo.

Po čem je lira?

Dne 8 marca si dobil v Trstu za: 100 franc, frankov 127.— L; 100 švicarskih frankov 392.— L; 100 nemških mark 0,10 L; 100 avstrijskih kron 0,03 L; 100 dinarjev 20,50 L; 1 dolar 21 L; 1 angleško šterlino 98,50 L.

Gospodarski položaj srednjih in malih trgovcev v mestu.

Imeli smo priliko govoriti z naprednim malim trgovcem jestvin v mestu. Povejte nam, tako smo ga vprašali, kaj o položaju malega trgovca? Odgovoril nam je blizu takole: «Popolnoma pravilno je «Mali list» v prvi številki poudaril, da gre — izjemni redke slučaje — danes vsem stanovom slabot. Tudi trgovci se nahajajo v krizi. Vzrok vsemu zlu je splošno pomanjkanje. Kupovalci nimajo denarja. Delavci v mestu služijo malo ali nič, zato tudi malo kupujejo. In če gre delavcu kilavo, tudi trgovcu ne evelo rožice. Kjer ni inkasa, tam je malo kredita. Tudi ni nobenega upanja, dokler traja sedanja brezposelnost. Mi mislimo, da to, kar velja za mesto, velja splošno tudi za deželo. Ljudje se pri kupovanju omejujejo na najpotrebnejše in še to v veliki meri kupujejo na kredo.

Kdor lista ni dobil, a ga želi dobiti, naj se naroči z dopisnico:
Trst-Trieste Casella P. Centro 37

Mesečni semnji
v Št. Petru na Krasu
za konje, govejo živino, prešiče in drobnico, kakor tudi
KRAMARSKI SEMNJI
se vršijo od sedaj naprej
dne 10. vsakega meseca.

Ako je ta dan nedelja ali praznik, se vrši semenj naslednji dan. Dosedanji stari živinski semnji sedaj odpadejo.

Prvi semenj se vrši v soboto 10. marca.

Po širokem svetu.

Najstarejši človek

na svetu živi v Carigradu. Ta Turek je dovršil teh dni 147 let. Kdo od nas dočaka to starost?

Otrok sežgan.

V neki vasi pri Mantovi je mati pustila 6 mesečno dete v zibalki nekaj časa brez nadzorstva. Ko se je vrnila, je bil otrok sežgan in zibelka. Nesrečna mati je skoro znorela. Požar je nastal bržkone po iskri iz kamina. Pazite na otroke.

Bogata vas.

To je Milna pri Splitu v Dalmaciji. Lani je umrl v žilski državi v Ameriki Ivan Bonifacič, ki je zapustil rojstni vasi vse premoženje, vredno 170 tisoč šterlin. Milna šteje 2000 prebivalcev. Ker znaša zapuščina 70 milijonov dinarjev ali 280 milijonov kron; torej pride na vsakega prebivalca 140 tisoč kron.

Časopisje Nemcev v Italiji.

V italijanski kraljevini prebiva krog 200 tisoč Nemcev, ki so bili preje pod avstrijskim cesarjem. Ti južnotiroolski Nemci imajo sledeče časopise: «Der Tiroler» z 12 tisoč naročniki, je dnevnik in glavno glasilo tirolskih Nemcev. Nemški narodnjaki imajo razen tega še šest tednikov: «Bozner Nachrichten», «Tiroler Volksblatt», «Volksbote», «Brixner Bote», «Pustertalerbote», «Burggräfler». Socialisti izdajajo list «Volksbote». — Razven teh političnih časnikov izhajajo še sledeči gospodarski in prosvetni časniki: «Jugendwacht» v Bocnu, glasilo mladinskih društev (7000 naročnikov), «Landwirtschaftliche Zeitung» (kmetijski list), «der Schler», mesečnik za domoznanstvo. Časopis za industrijo in trgovino, «Sporečila za javne nameščence».

Mnogo zmorejo Nemci v Italiji. Pa jih niti pol toliko ni, kolikor je nas Slovanov!

Zamorski kralj.

V južni Afriki je umrl v starosti 95. let kralj Kama. Vladal je nad črnim plemenom Bamangvatov, ki štejejo 35.000 duš. Ta črni kralj je imel čudovito življenje in je mnogo dobrega storil za svoje ljudstvo. Ko je imel 12 let, ga je oče, ki je bil sloveč copernik, peljal h velikemu angleškemu raziskovalcu Lingvingstonu. Tu je Kama prvič ugledal belega človeka. Ko je kraljevič Kama imel 20 let, je sprejel krščansko vero in z njim se je dal krstiti tudi žena. Kama ni nič več hotel videti očeta, ker je bil ta pogan, ker je imel več žen in ker je ljudi s copernijo sleparil. Ko je Kama postal kralj, je prišel, da ne bo več pokusil ne vina, ne žganja, niti in do smrti se je te obljube držal. Prepovedal je priseljenim belim (Evropejcem) izdelovati in prodajati pivo in žganje. Ko ga niso ubogali, jih je dal izgnati iz države. Sosedno ljudstvo Matabelov je napadlo državo Bamangvatov, ker je iz te države hotelo dobiti sužnje. Kamo pa je na čelu svojih črnih vojščakov vrgel Matabelce nazaj, prodrl v njih deželo in jo vso zasedel. Od takrat je postal slaven in zelo priljubljen. Leta 1895. je Kamo šel v London in se je poklonil angleški cesarici Viktoriji; prosil je za pokroviteljstvo angleške države in je dosegel, da je kraljica potrdila vse zakone, ki jih je on izdal proti belim prise-

ljencem. Lansko leto je vsa dežela Bamangvatov slovesno proslavila petdesetletnico, odkar je bil kronan znameniti kralj. Kamo je ob tej priliki imel govor, v katerem je rotal svoje ljudstvo, naj ostane zvesto krščanski veri in angleški državi. Zamorski kralj je umrl težkega srca, ker je sin, ki mu sledi na prestolu, malo šibke pameti.

750 frankov za eno minuto!

V velikem Parizu živi mož, po imenu Zaharov, večkratni milijonar, ki podpira velike časopise in vleče od tega masne dobičke. Živi vedno sam zase in nikoli ne stopa v javnost. Pred kratkim ga je prosil nek francoski časnikar pismenim potom za pogovor (intervju). A milijonar hoteč ga oplajiti, mu je odgovoril na kratko, da velja njegova vsaka minuta 250 frankov.

— Sprejemem vašo ceno — je odgovoril časnikar. In naslednji dan ga je Zaharov sprejel.

— Kaj hočete? — ga je vprašal milijonar.

— Nič! Prašal sem Vas za razgovor dveh minut po 250 frankov vsako. To znese 500 frankov. Tu jih imate.

— In potem?

— In potem nič!

— Toda zakaj ste želeli pogovor?

— Ker sem stavil 2500 frankov, da se mi bo posrečilo govoriti z Vami. Dal sem Vam jih 500 in zaslužim pri tem 2000 frankov. To se pravi 750 frankov na minuto več od Vas!

In premeten časnika je smeje odšel.

Ljubezenska pisma po 5 dolarjev.

Študentke univerze v Alabami zbirajo denar v dobrodelne namene. Kaj ti storijo? Pošljejo študentom na univerzi v Kolumbiji okrožnico, v kateri ponujajo ljubezenska pisma po 5 dolarjev serijo. Dolično mesto v okrožnici se glasi: «Ali niso med vami fantje, ki ne vedo kako sladko je, če človek tedensko prejme ljubezensko pismo? Če so, ali bi jim ne bilo všeč prejemati enkrat na teden od zdaj pa do 30. junja 1923. pošteno ljubezensko pismo, pisano od južnega dekleta? Tu doli, na univerzi v Alabami, ki deluje za dobrodelnost, so nekatere izmed nas pripravljene pisati in prodajati ljubezenska pisma severnim tovarišem — po 5 dolarjev serijo. Oglasite se takoj, pošljite po nakaznici denar, ker sicer bomo kmalu vse oddane.»

Okrožnica pripominja, da bo ena deklica pisala zmirom istemu fantu in zato bodo pisma «res iskrena in s pristinimi čustvi napolnjena». Severni fantje se bodo tako «priučili južne ljubezni, ki je najslajša na svetu».

Kaj bi rekle naše mame in — naši fantje, če bi naša dekleta tako pisala in prodajala pisma po pet lir eno?

Dragotin Kerševani

Via Stretta 4, pritličje GORICA

Oblastveno koncesijonirani posredovalni urad. Posreduje pri nakupovanju in prodaji zemljišč, stavbišč, vsakovrstnih denarnih posojil, izvršuje razna trgovska posredovanja i. t. d. i. t. d.

Največja Zaloga Pohištva na Goriškem

Anton Breščak

Gorica, Via Carducci 14. - Via C. Favetti 3.

SOLIDNA KOMPLETNA SPALNA SOBA
ZA LIR 1000

V zalogi ima v veliki izbiri železne postelje z žimnicami vred po zelo nizki ceni — Prvovrstno blago — sloveča trdka — poštene cene.

BLAZINE (volnene, žimnate in iz morske trave) od L. 60 dalje.

CENE BREZ KONKURENCE.

Kmetijska zadruga v Trstu

Via Raffineria 7

oddaja vsled preselitve v novo skladišče po najugodnejših cenah: kose, šape, vile, sekire, žveplalnike, škropilnice, slamoreznice, pluge in drugo kmetijsko orodje ter prodaja po najnižjih semena od detelj, trav, krmske pese, špinace, redkve, čebulčka itd. kakor tudi razna umetna gnojila in sprejema naročila na galico in žveplo.

Dobre knjige

Velika zaloga podob

Henrik Toffoletto

TRST, Via Rossini št. 26

Nabožne knjige - slike - cvetje - sveče - Slovenske spominske podobe na prvo obhajilo. Družinske podobe - molitveniki itd.

Potrebščine za cerkve - velika zaloga cerkvenih oblačil in paramentov.

Dr. Korsano

Zdravnik specialist za kožne bolezni

Sprejema od 12-1 in
6-7

za gospe od 5-6

Via S. Lazzaro 17 prvo nadstropje
tik cerkve sv. Antona novega

TRDI OREHI

Besedna uganka. (D.)

Imam jaz noge —
pa iz mesta ne grem;
ponujam jedila —
a sama ne jem;
ko drugi sedé —
jaz reva stojim;
čez me govoré —
in jaz molčim.
Se ti znana že zdim?

Rešitev do 20. marca.

Strti orehi.

1. Maslo, Anton, liter, leska, Istra —
«Mali list», Trst. — Pravični rešitev je
došlo 63, izžreban je bil Pavel Simončič u
11. Bistrice 30, ki dobi 15 lir.

2. Rešitev vizitke «Peter Baron» — Re-
pentabor. Rešitev je došlo 51, izžreban je
bil Izan Pečar (za lamošnje zadrugo), ki
bo prejel brezplačno list eno leto.

Prireditve v tem tednu.

Šolsko društvo pri Sv. Ivanu priredi v
nedeljo 11. marca v Narodnem domu tro-
dejanko «Stari grehi».

Rojan. V. nedeljo, 11. marcija priredi
igralka Dekliške družbe iz Rojana v sta-
rem župnišču v Dolini ob 3. popoldne
krasno Sardenkovo žaloigro «Mater do-
lorosa». Gostje dobrodošli!

Zadružna zveza

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v GORICI, Corso Gius. Verdi št. 32, I nadstr.

uraduje ob delavnikih od 8. do 12.

Zveza zastopa in varuje koristi pridruženih zadrug, izvršuje nad njimi po zakonu revizijo, daje
nasvete in navodila pri ustanavljanju novih zadrug, skrbi za denarno izravnavo, to je spre-
jema od zadrug vloge in jim daje posojila, posreduje po možnosti pri nakupovanju blaga
(umetnih gnojil, modre galice, žvepla i. t. d.) in pri prodaji pridelkov, uporablja vsa postavna
sredstva v pospeševanje zadružništva in v povzdigo kmetijstva in domače obrti.

Naša pošta

Prejeli smo zanimive članke iz Brkinov
in s Krasa o vodovodu. Prihodnjič. —
Iz Lokve smo prejeli prazno kuverto.
Gotovo kak naročnik. — Kdor pošilja
naročnino, naj si prej ogleda cene na
glavi «Malega lista». Pisem ne sprejme-
mo, če je premalo znamk in bi morali
plačati poštno kazen.

Tisk. S. Spazzal v Trstu.

ADRIA-ČEVLJE

izdelek Čevljarske zadruge v Mirnu

dobiš v prodajalnah:

Trst, Via Rettori 1 - Gorica, Corso Verdi 32

Trdni, elegantni čevlji, znani
po vseh jadranskih deželah.

Knjigarna in papirnica

J. ŠTOKA - TRST

Via Milano 37

se priporoča sl. občinstvu v mestu in na
deželi, župnim, občinskim in šolskim ura-
dom, pisarnam, obrtnikom, trgovcem in
zasebnikom.

— Lastna knjigovoznica. —

Založba Vedeža, Kleinmayerjeve ital.-slov.
slovnice, slov.-italijanskega in ital.-sloven-
skega slovarja. — Ima v zalogi vse najno-
vejše slov. knjige.

IVAN KERŽE

ima v lastni zalogi najraznovrstnejše

kuhinjske in druge
hišne potrebščine

iz aluminija, steklovine, lesa in
emailirane prsti.

TRST - Piazza San Giovanni 1

Uvozna in izvozna trrdka

Debiasio & Domenis

Skladišča: TRST, Via Coroneo 13, tel. 12-34
prosta luka št. 4, pritličje

opozarja na novodošle velike partije ste-
klenine, porcelane, emailirane kuhinjske
posode, najrazličnejše šipe v originalnih
zabojih in opletene češke steklenice

po najnižjih konkurenčnih cenah.
Vse blago je češkega izvora

Zobozdravniški ambulatorij EGIDIJ SCHIFFLIN

zobotehnik

TRST - Via Settefontane št. 6, I - TRST

— sprejema od 9-13 in od 15-19 —